

Notiser

Replik om riskvärdering

I Filosofisk tidskrift nr 3/1983 recenserar Nils-Eric Sahlin min bok *Acceptabel risk?*. I hans artikel återfinns följande passus: "Antag att den nuvarande gränsvivån för ämne A, som ger upphov till ögonirritation, är betydligt högre än för ämne B, som är cancerframkallande. Enligt Hanssons modell skall man sträva efter att sänka gränsvärdet för A till B:s nivå (förutsatt att B:s nivå är tillräckligt låg). Men är det inte snarare så att vi bör se till att B:s nivå alltid är betydligt lägre än A:s. Ämne B förorsakar trots allt betydligt allvarligare konsekvenser än ämne A."

Textavsnittet är oklart eftersom Sahlin förväxlat två i sammanhanget mycket elementära begrepp, nämligen (1) gränsvärdets nivå för ett ämne, dvs den högsta tillåtna halten uttryckt t ex i mg/m^3 och (2) sannolikheten för skada då en individ utsätts för ämnet vid gränsvärdets halt. I den första citerade meningen talar han således om att "gränsvivån för ämne A . . . är betydligt högre än för B" när han rimligen avser "sannolikheten för skada av ämnet A vid den halt som anges av detta ämnes gränsvärde . . . är betydligt större än sannolikheten för skada av ämnet B vid detta ämnes gränsvärde". Vidare skriver han i den andra citerade meningen "sänka gränsvärdet för A till B:s nivå" när han uppenbarligen avser "sänka gränsvärdet för A till sådan nivå att sannolikheten för skada blir densamma vid gränsvärdets nivå för A som den är vid gränsvärdets nivå för B".

Trots dessa oklarheter framgår det klart vad som avses. Den uppfattning han vill tillvita mig är den följande: Om en individ av 50 får ögonirritation vid gränsvärdets halt av ämnet A, och en av 100 får cancer vid gränsvärdets nivå av ämnet B, är det mera angeläget att sänka gränsvärdet för A än för B.

Detta är en absurd ståndpunkt, och naturligtvis finns det inga som helst belägg i min bok för att jag skulle företräda den. Tvärtom säger jag uttryckligen (s 66) att man tills vidare får acceptera att en del gränsvärden inte skyddar mot lindriga irritationseffekter, eftersom andra och allvarligare skadeeffekter måste åtgärdas först.

Tyvärr bygger nästan hela Sahlins recension på detta groteska missförstånd. Det är t ex på denna grund han påstår att mina förslag skulle "leda till en olycklig situation med en klart orättvis riskfördelning".

Sven Ove Hansson

I Lund disputerade den 28 oktober Lars Fröström på en avhandling med titeln *Omdöme och proposition* (Doxa 1983).

En festskrift med titeln *Sagt och menat* har tillägnats Mats Furberg på hans 50-årsdag. Den distribueras av Filosofiska institutionen i Göteborg.

Medarbetare i detta nummer av *Filosofisk tidskrift*: Christel Granfelt studerar psykologi och filosofi vid Helsingfors universitet, Rudolf Johannesson är lektor i religionskunskap och filosofi vid Kärrtorps gymnasium, Nils-Erik Kristoffersson har bl a varit fabriksarbetare, fångvaktare och kommunal förvaltningstjänsteman, Anders Ekman är lärare i filosofi, svenska och historia vid Rudbecksskolan i Sollentuna och Ingvar Johannesson är docent i vetenskapsteori i Umeå.